

Balíček na sucho

Sucho predstavuje pre slovenské poľnohospodárstvo vážnu výzvu, ktorej dôsledky sa naplno prejavujú najmä pri krmovinách, kukurici, slnečnici, cukrovej repe, sóji, lucerne a trvalých trávnych porastoch. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR preto pripravilo balík krokov, ktorých cieľom je zmierniť dopady sucha, pomôcť udržať chovy hospodárskych zvierat a predovšetkým posilniť finančnú stabilitu poľnohospodárov.

Najvýznamnejšou pomocou bude historicky najskoršie vyplácanie preddavkov z priamych platieb. Pôdohospodárska platobná agentúra začne s ich vyplácaním už 15. septembra, pričom v priebehu septembra by mohlo byť poľnohospodárom vyplatených približne 200 miliónov eur.

„Poľnohospodárom chceme pomôcť v čase, keď tie peniaze najviac potrebujú. Preto ideme do určitého rizika a začneme vyplácať preddavky už od 15. septembra. Odhadujeme, že v septembri tak do sektora dostaneme približne 200 miliónov eur. Pre poľnohospodárov to znamená peniaze o dva až tri mesiace skôr, ako boli zvyknutí,“ uviedol minister Richard Takáč.

Ministerstvo zároveň vyčlenilo ďalších 5 miliónov eur v rámci národných podpôr a štátnej pomoci. Prostriedky budú smerovať prostredníctvom zelenej nafty na podporu chovu hospodárskych zvierat, ktoré sú v dôsledku nedostatku krmovín a suchej pastvy najviac ohrozené. Sucho prináša nedostatok krmovín, senáže či siláže a práve chovy oviec, kôz a hovädzieho dobytku sú preto v mimoriadne náročnej situácii. Práve tieto oblasti budú podporené.

Minister zároveň pripomenul, že ide o ďalšiu pomoc, ktorá nadväzuje na kroky realizované v priebehu roka. Slovensko už zvýšilo viazanú platbu na dojnice na maximálnu možnú úroveň 352 eur na jednu dojnicu a podporu pre cukrovú repu na 632 eur na hektár. Na podporu bitúnkov bolo zároveň vyčlenených 3 milióny eur a v tomto roku boli vyhlásené projektové výzvy v hodnote 150

miliónov eur.

Dôležitou súčasťou pomoci je aj možnosť využiť flexibilnejšie pravidlá v prípade, ak sucho znemožňuje poľnohospodárom plniť niektoré podmienky. Základnou podmienkou je individuálne nahlásenie vyššej moci Pôdohospodárskej platobnej agentúry. Po nahlásení vyššej moci môžu poľnohospodári v odôvodnených prípadoch využiť napríklad neproduktívne plochy na produkciu krmiva, upraviť podmienky pasienkového chovu, využiť konvenčné krmivo v ekologických chovoch, upraviť podmienky mulčovania trvalých trávnych porastov či podmienky zaťaženia hospodárskymi zvieratami.

Bez nahlásania nemôžu byť úľavy uplatnené. Dnes máme nahlásených len približne 140 prípadov zo 14-tisíc žiadateľov o priame platby. To však nezodpovedá realite, ktorú je v teréne. Ministerstvo zároveň upozorňuje, že individuálne posudzovanie je nevyhnutné vzhľadom na výrazné regionálne rozdiely. Kým v niektorých oblastiach sú dopady sucha mimoriadne vážne, v iných regiónoch môžu byť úrody štandardné.

Prvý podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho ocenil najmä skoršie vyplatenie preddavkov a dodatočnú podporu chovov hospodárskych zvierat. Zároveň upozornil, že skutočný rozsah škôd spôsobených suchom sa môže ukázať až v najbližších týždňoch. „Za poľnohospodárov považujeme za najdôležitejšie opatrenie skoršie vyplatenie preddavkov. Približne 200 miliónov eur dostanú farmári už od septembra, teda približne o dva mesiace skôr ako v minulom roku, a zároveň je prvý pilier navýšený o 5 percent. Je to veľmi významná pomoc pre cash flow podnikov v čase, keď čelia rastúcim nákladom a dopadom sucha,“ uviedol Emil Macho. Podľa SPPK však problém nie je iba v úrode, ktorá už bola zozbieraná a uskladnená. Najväčšie riziko predstavuje aktuálna situácia priamo na poliach. Zároveň vyzval poľnohospodárov, aby vyššiu moc aktívne nahlasovali. Podľa neho bude presná evidencia škôd dôležitá aj pri prípadnom ďalšom odškodňovaní zo štátneho rozpočtu alebo z európskych zdrojov.

Generálny riaditeľ Pôdohospodárskej platobnej agentúry Marek Čepko zdôraznil, že poľnohospodári nemusia pri nahlasovaní vyššej moci individuálne zabezpečovať potvrdenie od Slovenského hydrometeorologického ústavu. „Chcem poľnohospodárov uistiť, že proces nahlásenia vyššej moci sa snažíme čo najviac zjednodušiť. Poľnohospodár nemusí individuálne žiadať SHMÚ a získať potvrdenie o suchu. Potrebné údaje si Pôdohospodárska platobná agentúra vyžiada priamo od SHMÚ a každú nahlásenú vyššiu moc budeme posudzovať individuálne podľa konkrétnej situácie v danom podniku a regióne,“ uviedol Marek Čepko. PPA zároveň pripravuje vyplácanie preddavkov v skoršom termíne. Pri ich vyplácaní bude potrebné splnenie príslušných podmienok a vykonanie nevyhnutných administratívnych kontrol.

Sucho nie je problémom iba Slovenska, ale zasahuje poľnohospodárov vo viacerých členských štátoch Európskej únie. Slovensko preto dlhodobo presadzuje, aby Európska komisia na situáciu reagovala účinnejšie a umožnila využitie európskych krízových zdrojov.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora organizuje 3. a 4. septembra rokovanie agropotravinárskych samospráv V4, kde jednou z hlavných tém bude aj sucho s dopadmi na rastlinnú a živočíšnu výrobu.